

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U000292

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 11-02-2026

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Єлісєєв Вадим Сергійович

2. Vadym S. Yelisieiev

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-7488-9306

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 073

Назва наукової спеціальності: Менеджмент

Галузь / галузі знань: управління та адміністрування

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Менеджмент

Дата захисту: 10-04-2026

Спеціальність за освітою: Менеджмент

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 11904

Повне найменування юридичної особи: Державний торговельно-економічний університет

Код за ЄДРПОУ: 44470624

Місцезнаходження: вул. Кіото, Київ, 02156, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Державний торговельно-економічний університет

Код за ЄДРПОУ: 44470624

Місцезнаходження: вул. Кіото, Київ, 02156, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 06.81.12

Тема дисертації:

1. Управління підприємством торгівлі в умовах воєнного стану
2. Management of trade enterprise during the martial law

Реферат:

1. Дисертаційна робота є науковим дослідженням теоретичних, методичних та практичних аспектів антикризового управління підприємствами роздрібною торгівлі в умовах воєнного стану. Повномасштабне воєнне вторгнення створило безпрецедентні виклики для української роздрібною торгівлі, що призвело до структурних трансформацій галузі, радикальної регіональної поляризації, суттєвого скорочення товарообороту та значних інфраструктурних втрат. Традиційні моделі антикризового менеджменту, розроблені для циклічних економічних криз мирного часу, виявилися недостатніми для умов множинних асиметричних шоків воєнного стану, що обумовлює необхідність формування принципово нових підходів до управління. У роботі систематизовано теоретичні підходи до антикризового управління – класичний, стейкхолдерський, адаптивний та ресурсно-орієнтований – і встановлено, що адаптивний підхід на основі концепції динамічних здібностей організації є найбільш релевантним для воєнних криз. Узагальнено міжнародний досвід управління роздрібною торгівлею в кризових умовах, зокрема під час пандемії COVID-19 та воєнних конфліктів у Сирії, Іраку, на Балканах. Виявлено чотири універсальні стратегії адаптації:

прискорена цифровізація, диверсифікація логістики, локалізація постачань та партнерські моделі кооперації. Установлено унікальність українського кейсу через поєднання військового масштабу втрат із постпандемічною швидкістю відновлення. Здійснено комплексний аналіз динаміки роздрібної торгівлі України впродовж останніх років, що дозволило виявити три чітко виражені фази розвитку галузі: стабільне зростання, кризовий спад та відновлення. Установлено фундаментальну трансформацію товарної структури та радикальну регіональну поляризацію. Систематизовано чинники впливу на діяльність підприємств за матрицею характеру впливу та керованості. За результатами PEST-аналізу виявлено найбільші виклики від економічних та соціальних детермінант. Аналіз конкурентного середовища показав суттєве підвищення конкурентного тиску в галузі. Проведено масштабне емпіричне дослідження топ-менеджерів підприємств роздрібної торгівлі, яке виявило мультифакторність кризи та ідентифікувало найефективніші антикризові стратегії за подвійною оцінкою їх застосування та результативності. Встановлено, що підприємства з інвестиціями в онлайн-канали демонструють суттєво кращі результати порівняно з підприємствами без цифрових каналів продажу. Матричним аналізом виявлено категорію недооцінених високоефективних стратегій, що становлять прихований потенціал для створення конкурентних переваг. Кореляційний аналіз дозволив встановити найсильніші предиктори результативності підприємств в умовах воєнного стану. Розроблено концептуальну модель антикризового управління, що ґрунтується на фундаментальних принципах гнучкості та адаптивності, проактивності та передбачення, комплексності та синергії, безперервності навчання. Запропоновано чотириблокову архітектуру системного механізму: цифрова трансформація і омніканальність; логістична стійкість та диверсифікація; енергетична незалежність та безперервність функціонування; управління персоналом та організаційна культура. Розроблено матрицю пріоритизації заходів за критеріями терміновості, впливу та ресурсомісткості, яка дає змогу оптимально розподіляти обмежені ресурси в умовах воєнного стану. Обґрунтовано комплекс конкретних заходів підвищення ефективності управління, згрупованих у чотири блоки з кількісно визначеними очікуваними ефектами для зростання онлайн-продажів, зниження ризиків постачань, забезпечення енергетичної автономності та зниження плинності персоналу. Установлено синергетичні ефекти між блоками механізму, що забезпечують додаткову ефективність порівняно з ізольованим впровадженням окремих заходів. Розроблено механізм інтеграції заходів через трирівневу архітектуру управління – стратегічний, тактичний та операційний рівні – та чотириетапний план впровадження. Обґрунтовано триконтурну систему контролю з диференційованими показниками для стратегічного, тактичного та операційного моніторингу. Ідентифіковано типові бар'єри впровадження механізму та запропоновано методи їх подолання. Практична значущість результатів підтверджується апробацією розробленого механізму, яка засвідчила, що підприємства із системним комплексом заходів демонструють суттєво кращі результати порівняно з підприємствами, що застосовують обмежену кількість ініціатив. Це доводить критичність системного підходу до антикризового управління. Розроблений механізм є універсально застосовним для переважної більшості підприємств галузі різних форматів та масштабів за умови адаптації пріоритетів відповідно до специфіки функціонування. Результати дослідження підтверджують гіпотезу про те, що гнучкість та адаптивність менеджменту є критичнішими факторами успіху, ніж абсолютний розмір ресурсів підприємства, та формують основу для трансформації антикризового управління від реактивного виживання до проактивної адаптації навіть в екстремальних умовах воєнного стану.

2. The dissertation is a scientific study of the theoretical, methodological, and practical aspects of anti-crisis management of retail enterprises under conditions of martial law. The full-scale military invasion has created unprecedented challenges for Ukrainian retail trade, leading to structural transformations of the sector, radical regional polarization, a substantial contraction of retail turnover, and significant infrastructural losses. Traditional models of anti-crisis management developed for cyclical peacetime economic crises have proven insufficient in the context of multiple asymmetric shocks characteristic of martial law, which necessitates the formation of fundamentally new management approaches. A comprehensive analysis of the dynamics of Ukraine's retail trade over recent years makes it possible to identify three distinct phases of sectoral development: stable growth, crisis decline, and recovery. A fundamental transformation of the commodity structure and radical regional polarization

are established. The factors influencing enterprise performance are systematized using a matrix of impact characteristics and controllability. The results of a PEST analysis indicate that the most significant challenges arise from economic and social determinants. Analysis of the competitive environment demonstrates a substantial increase in competitive pressure within the sector. A large-scale empirical study of top managers of retail enterprises is conducted, revealing the multifactorial nature of the crisis and identifying the most effective anti-crisis strategies through a dual assessment of their level of implementation and performance outcomes. It is established that enterprises investing in online channels demonstrate significantly better results compared to those without digital sales channels. Matrix analysis identifies a category of underestimated yet highly effective strategies that constitute latent potential for the creation of competitive advantages. Correlation analysis makes it possible to determine the strongest predictors of enterprise performance under conditions of martial law. A conceptual model of anti-crisis management is developed, based on the fundamental principles of flexibility and adaptability, proactiveness and anticipation, comprehensiveness and synergy, and continuous learning. A four-block architecture of the systemic mechanism is proposed: digital transformation and omnichannel development; logistics resilience and diversification; energy independence and continuity of operations; and human resource management and organizational culture. A matrix for prioritizing measures according to criteria of urgency, impact, and resource intensity is developed, enabling the optimal allocation of limited resources under martial law. A set of specific measures to enhance management effectiveness is substantiated and grouped into four blocks with quantitatively defined expected effects, including growth in online sales, reduction of supply risks, energy autonomy, and reduction in staff turnover. Synergistic effects among the blocks of the mechanism are identified, ensuring additional effectiveness compared to the isolated implementation of individual measures. A mechanism for integrating the measures through a three-level management architecture—strategic, tactical, and operational—and a four-stage implementation plan is developed. A three-loop control system with differentiated indicators for strategic, tactical, and operational monitoring is substantiated. Typical barriers to the implementation of the mechanism are identified, and methods for overcoming them are proposed. The practical significance of the results is confirmed through the approbation of the developed mechanism, which demonstrates that enterprises implementing a systematic complex of measures achieve significantly better results compared to enterprises applying a limited number of initiatives. This proves the critical importance of a systemic approach to anti-crisis management. The proposed mechanism is universally applicable to the vast majority of retail enterprises of different formats and scales, subject to the adaptation of priorities in accordance with operational specifics. The research findings confirm the hypothesis that managerial flexibility and adaptability are more critical success factors than the absolute size of enterprise resources and form the basis for transforming anti-crisis management from reactive survival to proactive adaptation, even under the extreme conditions of martial law.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- Бай С., Єлісєєв В. (2023). Управління підприємствами: виклики воєнного часу. *Scientia fructuosa*. 152, 6 (Груд 2023), 64–78. <https://journals.knute.edu.ua/scientia-fructuosa/article/view/1969>
- Бай С., Єлісєєв В. (2025). Цифровізація у забезпеченні стійкості торговельних підприємств. *Scientia fructuosa*. 162, 4 (Вер 2025), 38–54. <https://journals.knute.edu.ua/scientia-fructuosa/article/view/2326>

- Бай С., Єлісєєв В. (2025). Трансформація бізнес-моделей підприємств роздрібної торгівлі в умовах воєнного стану. Актуальні питання економічних наук, (15). <https://a-economics.com.ua/index.php/home/article/view/828>
- Бай С., Єлісєєв В. (2025). Формулювання принципів управління торговельними підприємствами в умовах воєнного стану. Актуальні питання економічних наук, (16). <https://a-economics.com.ua/index.php/home/article/view/885>
- Єлісєєв В. Діяльність підприємств торгівлі в умовах кризової ситуації // Інформаційне суспільство: технологічні, економічні та технічні аспекти становлення. матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (18–19 жовтня 2022 р., м. Тернопіль, Україна – м. Переворськ, Польща). – Тернопіль–Переворськ, 2022. – С. 55.
- Єлісєєв В. Управління підприємством в умовах воєнного стану // Матеріали Міжнародної конференції з глобальної економіки в бізнесі, менеджменті, соціальних науках і гуманітарній перспективі (ICGEMSH-2023), 5 грудня 2023 р., Канни, Франція. – Канни, 2023. – С. 55–61.
- Єлісєєв В. Цифровізація управління, об'єктивність мислення та суб'єктивність сприйняття // International Scientific Conference on Digital Transformation and Artificial Intelligence (30 червня – 3 липня 2023 р., Business and Technology University, Грузія). – Тбілісі, 2023.
- Єлісєєв В. Цифровізація суспільства: можливість чи загроза // USQC 2023: UNIME Scientific Quadrilateral Conference «Digital, Environmental, and Social Transformation: Challenges and Perspectives» 28–29 вересня 2023 р., Мессіна, Італія.
- Єлісєєв В. Адаптація регіонального бізнесу до викликів міжнародних економічних відносин через трансформацію військових інновацій // Модернізація управління соціально-економічним розвитком регіону в умовах євроінтеграції: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (15–16 травня 2025 р., м. Чернівці, Україна – м. Сучава, Румунія). – Чернівці–Сучава, 2025. – С. 73.
- Єлісєєв В. Трансформація інновацій: як війна стимулює розвиток технологій для мирного майбутнього // Матеріали Міжнародної конференції з бізнесу, економіки, маркетингу та менеджменту (ICBEMM-25), 1–2 травня 2025 р., Лісабон, Португалія. – Лісабон, 2025.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0122U200977; 0124U001779; 0125U003834

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бай Сергій Іванович

2. Serhii Bai

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-0599-2582

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний торговельно-економічний університет

Код за ЄДРПОУ: 44470624

Місцезнаходження: вул. Кіото, Київ, 02156, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Продіус Оксана Іванівна

2. Oksana I. Prodius

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-0619-7567

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ОДЕСЬКА ПОЛІТЕХНІКА

Код за ЄДРПОУ: 43861378

Місцезнаходження: Шевченка 1, Одеса, 65044, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Олексин Ірина Іванівна

2. Iryna I. Oleksyn

Кваліфікація: к.е.н., доц., 08.07.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-9118-8173

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Львівський торговельно-економічний університет

Код за ЄДРПОУ: 01597980

Місцезнаходження: вул. Туган-Барановського, Львів, 79005, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Укоопспілка

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Миколайчук Ірина Павлівна

2. Iryna P. Mykolaichuk

Кваліфікація: к. е. н., доц., 08.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-7380-5000

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний торговельно-економічний університет

Код за ЄДРПОУ: 44470624

Місцезнаходження: вул. Кіото, Київ, 02156, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Височин Ірина Володимирівна

2. Iryna V. Vysochyn

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-1738-8553

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний торговельно-економічний університет

Код за ЄДРПОУ: 44470624

Місцезнаходження: вул. Кіото, Київ, 02156, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Блакита Ганна Владиславівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Блакита Ганна Владиславівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Єлісеєв Вадим Сергійович

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна